

Aalto-yliopiston kokemukset e-kirjojen lissensioinnista

27.10.2011

E-kirjaseminaari

Tieteiden talo

Mari Aaltonen, Aalto-yliopiston kirjasto



Aalto-yliopisto Kirjasto
Aalto-universitetet Biblioteket
Aalto University Library

Sisältö

- Aallon kirjaston e-kirjakokoelmat ja hankintakanavat
- Lisensointimallit
- Muuta huomioitavaa e-kirjapalvelujen valinnassa
- Yhteenveto

Aallon e-kirjat ja hankintakanavat

- FinElib: Ebrary, Knovel, Safari, Lecture Notes in Computer Science, Handbooks in Economics, Ellibs, OECD, Sage, WSOY
- Aggregaattorit: Mylibrary, DawsonEra, Ebrary
- Kustantajat: Springer, Elsevier, Wiley, Emerald, Morgan & Claypool, SPIE

Lisensointimallit: Muuttujat

- Osto vai tilaus?
- Yksittäisiä kirjoja vai paketti?
- Kenelle?
- Onko tarvetta yhtäaikaiskäytölle?
- Mistä hankitaan?



Vuositilaus vai kertaosto? 1/2

- Vuositilaus
 - Vuoden aikana muuttumaton paketti (Knovel)
 - Muuttuva paketti (Ebrary)
 - Kasvava paketti (LNCS)
 - Itse muokattava paketti (Safari)

 - Maksetaan osittain samoista kirjoista joka vuosi
 - Pienemmällä rahalla enemmän kirjoja käyttöön

Vuotuinen tilaus vai kertaosto? 2/2

- Kertaosto
 - Kiinteä paketti (Elsevier)
 - Kasvava paketti (Springer)
 - Itse valikoitu paketti (Wiley)
 - Yksittäin valitut kirjat (Wiley, Mylibrary, DawsonEra, Ebrary)
 - Kartamaksu käyttörajoituksella
 - Kirjat periaatteessa omia, mutta käyttökertoja rajoitetusti, esim. 400 vuodessa (DawsonEra)
 - Patron Driven Acquisition (EBSCO, Mylibrary, Elsevier)
 - Kirjat 'ikuisesti' omassa käytössä
 - Suurempi kertasijoitus

Paketti vai yksittäiset kirjat? 1/2

- Paketti:
 - Hinnassa paljousalennus
 - Valmiin aihekokoelman valitseminen helppoa ja nopeaa
 - Vain yksi lasku käsiteltäväksi
 - Luettelointi ja linkitys mahdollista tehdä ajona, jolloin yksittäisen kirjan käsittelyyn kuluu vähemmän työaikaa

 - Osa kirjoista ei koskaan käytetä
 - Osa aineistosta ei ehkä relevanttia tilaajalle

Paketti vai yksittäiset kirjat? 2/2

- Yksittäiset kirjat:
 - Valitaan jokainen kirja itse → maksetaan vain halutusta aineistosta
 - Käyttö korkeaa, varsinkin kurssikirjoilla
 - Todennäköisesti (?) vähemmän käyttämättömiä

 - Maksetaan listahinta
 - Jokainen laskutetaan erikseen
 - Yksittäisten kirjojen toiminnan tarkistus, luettelointi, linkitys

Tunnistautuminen; kenelle pääsy?

- IP-pohjainen tunnistus (Mylibrary, Ebrary):
 - Pääsy kaikilla koulun verkossa
 - Etäkäyttö opiskelijoilla ja henkilökunnalla
 - Pääsy paikallisasiakkailla kirjastossa
- Organisaation käyttäjätunnuksella (DawsonEra):
 - Pääsy ja etäkäyttö ainoastaan organisaation jäsenillä
 - Paikallisasiakkailla ei ollenkaan pääsyä
- Kirjastokortilla (Ellibs)
 - Kaikilla kortinhaltijoilla pääsy, myös etänä

Asiakasryhmät

- Yleensä yliopiston opiskelijat, henkilökunta ja paikallisasiakkaat
- Kaukopalvelu
 - Osa sallii esim. yksittäisten kappaleiden ILL-käytön
- Koulutusmateriaali
 - Koulun sisäinen / ulkoinen koulutus
 - Linkki vai tallennettu kirja / kappale koulutusmateriaalissa
- Kaupallinen käyttö
 - Vaatii yleensä erillisen sopimuksen

Lainausmalli vai yhtäaikainen käyttö?

- Lainausmalli (Ellibs):
 - Kirja yhdellä käyttäjällä kerrallaan
 - Jos enemmän tarvetta, ostetaan useampi kappale
- Rajoitettu yhtäaikainen käyttö
 - Kirjalle valitaan haluttu käyttäjämäärä (Ebsco, Mylibrary)
 - Koko palvelulle valitaan haluttu käyttäjämäärä per kirja (Safari)
- Rajoittamaton käyttö
 - Kaikki voi käyttää kirjaa yhtä aikaa (DawsonEra, kustantajat)

Hankintakanavat

- FinElib:
 - Paketteja
 - Ellibs-alusta
 - Safari-paketti, jossa itse voi muuttaa sisältöä
- Välittäjät: Paketteja, yksittäisiä kirjoja
- Kustantajat:
 - Paketteja: Springer, Elsevier, RSC, SPIE...
 - Yksittäisiä: Wiley
 - Alkuostos 20 kpl itse valittuja kirjoja
 - Tämän jälkeen yksittäistilaukset

Muuta huomioitavaa

- Käyttöehdot ja -rajoitukset
- Käyttöalusta, -ohjelmat ja tiedostoformaatit
- Kustannukset
- MARC-tiedot, linkitys

Käyttöehdot ja -rajoitukset

- DRM
 - Käytetään rajoittamaan tallennusta, kopiointia ja printtausta
 - Rajoittaa kirjan käyttöä kaikilla laitteilla
 - Rajoittaa siirtoa toisiin laitteisiin ja käyttöä e-lukijoilla
 - Pahimmillaan estää kaiken käytön (kirjan lukitus Mylibraryssa)
- Aggregaattorit usein käyttää hyvin rajoittavaa DRM:ää
- Kustantajat yleensä tarjoaa DRM-vapaata aineistoa

Käyttöalusta, -ohjelmat ja tiedostformaattit

- Millä alustalla palvelu on tarjolla:
 - Kustantajan alusta
 - Yleensä PDF-muodossa (ei DRM)
 - Voidaan ladata omalle koneelle
 - Kirjat ja lehdet mukana samoissa hauissa
 - Palveluntarjoajan e-kirja -alusta
 - Eri formaatteja
 - Joka palvelussa oma lukuohjelma
 - Käyttörajoituksia (DRM)
 - Vaaditaanko lisäohjelmia:
 - Lukuohjelmat (Ebrary Reader)
 - Lataus- ja siirto-ohjelmat (Adobe Digital Editions)
-



dawsonera.com Quick Search OK Help Logout

Home eBook Catalogue Advanced Search My Favourites

Home > Catalogue > Beginning XML

Page: GO 7 of 1216 Zoom: Fit page

Table of Contents

- Contents
- Acknowledgments
- Introduction
- Part I Introduction
- Chapter 1 What Is XML?
 - Of Data, Files, and Text
 - Binary Files
 - Text Files
 - A Brief History of Markup
 - So What Is XML?
 - What Does XML Buy Us?
 - HTML and XML: Apples and Red Delicious Apples
 - Hierarchies of Information
 - What's a Document Type?
 - No, Really —
 - What's a Document Type?
 - Origin of the XML Standards
 - What Is the World Wide Web Consortium?
 - Components of XML
 - Where XML Can Be Used, and What You Can Use It For
 - Reducing Server Load
 - Website Content
 - Distributed Computing
 - e-Commerce
 - Summary
 - Exercise Questions
 - Question 1
 - Question 2
 - Chapter 2 Well-Formed XML
 - Parsing XML
 - Tags and Text and Elements, Oh My!
 - Rules for Elements
 - Attributes
 - When to Use Attributes
 - Comments
 - Empty Elements
- Notes
- Search
- Copy
- Print

Export to RefWorks

Chapter 1: What Is XML?

```

    graph TD
      Eclipse --> Internet
      Notepad --> Internet
      VisualStudio[Visual Studio] --> Internet
      FrontPage --> Internet
      Word --> Internet
      WordPerfect --> Internet
      subgraph Internet
        direction TB
        G((Globe))
      end
  
```

Figure 1-4

Even many word processors, such as WordPerfect and Word, allow you to save documents as HTML. Think about the ramifications of Figures 1-3 and 1-4: Any HTML editor, including a simple text editor, can create an HTML file, and that HTML file can then be viewed in any web browser on the Internet!

So What Is XML?

Kustannukset

- Kirjojen hinnoittelu
 - Onko selkeä ja ennakoitava, esim. rajaton käyttö yksittäin ostetulle kirjalle maksaa 1,5 kertaa painetun hinnan
- Lisäkustannukset
 - Alustamaksut
 - alkumaksut
 - vuosittaiset ylläpitomaksut
 - Palvelumaksut
 - Esim. tunnistustavan muutos
 - Henkilökustannukset
 - IT-palvelut (DawsonEra)

MARCit ja linkitys

- Lisäys kirjastoluetteloon
 - Saadaanko MARCit ja missä muodossa
 - Hyvin olennaista paketeille!
- Linkitys esim. SFX:n kautta
 - Löytyykö tietämuskannasta?
 - Löytyykö paketille suoraan oma target?

Yhteenveto

- Mieti tarkkaan minkälaisen tuotteen tarvitset
- Kysele käyttöehdoista ja –rajoituksista
- Testaa palvelua ennen sitoutumista
- Kysele muiden vastaavien kirjastojen kokemuksia



Kysymyksiä?

KIITOS!

Yhteystiedot:

Mari.Aaltonen@aalto.fi



Aalto-yliopisto Kirjasto
Aalto-universitetet Biblioteket
Aalto University Library